

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Unde se învățăm
clasa VII. și VIII. gimn.?

Clasa a VII-a și a VIII-a de gimnasiu, fiecare tinere română care pune preț pe educațiunea sa și din puncte de vedere mai ideale, trebuie să o absolvă la gimnasiile noastre superioare din Brașov, Blaj sau Năsăud!

Iată de ce:

În toate zilele ne este dat să întâlnim penibila apariție, că chiar și bărbați, dar' mai ales tineri români cari și-au terminat deja studiile și pășesc acum de sine în viață, — în conversațiile lor, la fiecare a zecea vorbă se opresc locului, poticnesc și numai după o genantă străfuire își pot exprima gândurile în limba lor maternă, așa precum ar dori.

De unde provine această miserie? De acolo, că atari tineri începând din clasele din jos, până au terminat, au cercetat tot școli străine, în care și-au însușit până la deservire limba școlii, maghiară sau germană, ear' limba lor maternă o știu numai din casa părintească, din vorba afară de școală, unde le e iertat, (în Orăștie de pildă nici afară de școală, pe stradă, nu le e iertat a vorbi între sine studenții decât unguerește!), și din puțin cetit.

Măcar-că e, într'adevăr, din zeci de puncte de vedere foarte duros, ba pentru noi ca neam foarte păgubitor, ca tinerele noastre generațiuni cu carte, se nu știe destul de bine limba mamei lor, frumoasa noastră limbă românească, despre care înșiși ungurii recunosc că e ușoară și e »cu lipici«.

Intâi și 'ntâi e rău acest lucru

pentru cuvântul, că: „ce nu cunoaștem, desprețuim“... Și în virtutea acestui adevăr, nu puțini cărturari români găsi-vei, cari îți vor vorbi cu o răceală ce te îngheață d. e. despre literatura română, pe care n'o cunosc, și se știu însușești numai pentru poezii, romancierii și nuvelistii poporului a cărui limbă o cunosc bine și a cărui literatură au cetit-o.

De unde se știe un tinere trecut prin gimnasiul șovinist din Orăștie, apoi prin jura dela Cluj ori Dobrișin, că ce farmec de gândire și de limbă poți găsi în scrierile lui Odobescu, Alexandri, Slavici, Hașdeu, Eminescu, Carmen Sylva, Ureche, Ispirescu, Stăncescu, Coșbuc, Vlahuță, și în ale numeroșilor scriitori din generația mai nouă, ca St. Iosif, Ioan Adam, etc. și în revistele la care ei colaborează? De unde se știe ei amănuntele uneori înălțătoare de inimi până la extas, alte ori duioase, ori sfâșietor de dureroase în tragicul lor, pe care le află așa de admirabil zugrăvite în istoria neamului nostru scrisă de vechii Cronicari, ori la istoricii Bălcescu, Tocilescu, Xenopol, Barișiu, dacă nici n'au auzit, decum se le fi cetit Cronicile sau istoriile?

De unde se-și fi adunat ei în sufletele lor chiar însușeșire pentru neam și a lui trecut și a lui așezeminte, când toate acestea li-se retac în școlile maghiare, în care li-se spune că Horia n'a fost un luptător pentru îmbunătățirea miserabilei sorți a poporului, și ci un criminal de rënd, ear' Iancu »căpitan de bandiți!«

De aci apoi urmează, că unii din tinerii nostri trecuți numai prin școli străine, pășind în viața de sine, nu spriginesc literatura ro-

mână, nu ziaristica română, nu așezemintele române, nu mișcările românești, în măsura în care de bună seamă le-ar sprigini, dacă le-ar cunoaște în adevărata lor lumină și menire!

Iată pentru-ce dar' zicem noi: Fiecare părinte român, dacă chiar ține băiatul la școli străine, pentru-că le are poate mai aproape și pentru însușirea limbei, facă-o asta cu băiatul în clasele 1—6 a gimnasiului, — dar' nesmintit în clasele VII. și VIII., ori chiar din a șasa începând, ducă-l la gimnasiile românești din Brașov, Blaj sau Năsăud, unde el va învăța românește cum se cade, și va face cunoștință cu literatura română pe care o va îndrăgi, și cu adevărata istorie a poporului seu!

Asta e de lipsă și pentru faptul, că în aceste clase începe a se forma judecata de sine a tinereului, i-se dă direcția judecării lui asupra întâmplărilor lumii și a stărilor din ea, aci începi a-l face bărbat gânditor, și a-i forma caracterul! De aceea e bine ca în acest timp el să se afle sub înriurirea unor profesori, cari se-i spună adevărul deplin, neschimosit, nefalsificat, cum i-se spune în școlile maghiare, și cari se-i cultive și inima.

Limbă unguerească sau nemțască a învățat destulă în cele 5—6 clase ale gimnasiului, învețe în cele 2 ori 3 din urmă, limba românească, c'apoi eară la unguerească merge mai departe dacă trece la universități.

»E greu să schimbe limba de studiu?« Aș! Unui tinere vrednic nu-i iertat se-i pese de asta! Vre-o jumătate de an are nițică greutate, de-aci încolo merge! Și apoi și profesorii respectivi vor ști aprepia situația și n'au se-i ceară

lui de-opotrivă ca celorlalți ușurintă în limbă!

În cazul cel mai rău, meargă la *Beius*, unde, deși învață tot unguerește, are profesori români, are bibliotecă românească, colegi mai tot români, și totuși iese mai cu folos ca din un gimnasiu unguerec!

E acesta un principiu mare, dela a cărui observare prin părinți la creșterea fiilor lor, atârână tot fondul moral-național cu zecile lui de urmări, al viitorilor nostri bărbați cărturari! Ear' dela fondul bine sau slab îngrijit al acestora, atârână desvoltarea în bine sau în rău a întregului nostru viitor ca popor cu ale noastre aspirații toate!

Sărmane școale!

Din tractul Ilici ni-se scrie, că notarii din acel ținut ar fi căpătat poruncă dela comitat, ca de aci încolo să cerceteze în fiecare săptămână de două-ori școala poporală, controlând pe învățători în împlinirea datorințelor lor.

O așa stupiditate ar fi putut cineva crede, să fie cu puțință? Cine a fost mărginitul și secul la cap, care a dat o atare însărcinare notariilor și le-a dat drept a intra în școală pentru a supra-veghia pe învățător, ministrul ori organele noastre comitatense?

Notarul cutare, care n'are idee de învățământ, de pedagogie, de principiile educațiunii, se aibă controlă asupra școlii? Dar' datu-și-au cei-ce i-au îndreptățit la asta, samă de tristețe urmări ce poate avea o atare »controlă« nechemata și nepricepută, și de abuzurile ce o parte din notari vor face de un atare drept, șicanând pe bieții învățători, disgustându-i de toată școala și tulburându-le tot învățământul? Autoritățile noastre bisericăști vor putea suferi așa ceva? Vom reveni asupra acestei știri grave.

»Dar' pentru-ce ții dta așa de mult la acest portret?«

»O, îmi place așa de tare! Să așeză-mă cu o persoană, care odată 'mi era tare scumpă.«

»Acest portret l'am făcut prin anul 1770 pentru un Cavaler, Armand de Grignan, care îl și comandase și era destinat ca dar de ziua nasterii pentru mireasa sa, pentru o anumită Emilie. Dar' durere, lucrurile se rupseră și cavalerul trebuî să plece în lume dinaintea creditorilor sei.

Americana suspină din adânc, apoi zise: »De David, te rog hotărăște-te! Fii galant și lasă-mi mie portretul acesta pentru prețul ce ți-am îmbiat. Voiu mai trece zilele viitoare pe aici se-mi spui hotărârea dta!«

Apoi plecă.

»O damă curioasă«, își zise pictorul. »Pentru-ce ține oare așa de mult la portretul cavalerului? Doar' n'o fi una dintre vechile lui cunoștințe?«

Cu astfel de gânduri se apropie de pânza ce sta întinsă pe stativ, și începuse să lucreze.

* * *

Trei zile mai târziu intră la David în atelier un domn, a cărui haină arăta

Soarele politic —
lunecă spre Nord!

Era un timp, și mult a ținut, când soarele politic la Paris răsărea. Anul-Nou era așteptat cu mare încordare de lumea politică, pentru-că la Anul-nou Impăratul Franței, Napoleon I. și Napoleon III., la felicitările ce i-se aduceau de anul-nou, răspundea cu o vorbire, care era o sigură prorocie, că va avea Europa în acel an pace sau război? De aci se cărmuia politica, aci se spunea cuvântul hotărâtor în chestiile mari.

Veni anul 1870—71. Folosindu-se de starea bolnăvicioasă a Impăratului Napoleon III. și de ușuraticul amestec al femeilor în treburile mari, Bismarck cu o isteată și norocoasă isbitură, reuși a bate pe Francezii nepregătiți, și pusă mâna pe însuși strălucitorul glob de aur, pe soarele politic, mutându-l din Apus mai spre Mieză-Noapte, dela Paris la Berlin! De atunci multă vreme, dar' mai ales până a trăit Bismarck, s'a resimțit într'una, că dictatura politică dela Berlin vine, că toate chestiile mari așa se desleagă, precum Bismarck voește!

Să pare însă că acest noroc al Germaniei fii de o scurtă viață. Muri Bismarck, și Germania nu mai are azi un bărbat care se impună prin superioritatea sa, prin geniul seu, cum acel șiret diplomat impunea. Impăratul ei de azi Wilhelm II. vrea par'că să suplinească el personal lipsa bărbatului de geniu. Dar' se pare că prin prea dese sale pășiri în public cu vorbiri bombastice, ca și cea rostită când cu plecarea trupelor spre China, și cea contra Poloni-

o eleganță cam tocită; salută pretinește, ca un vechiu cunoscut și apoi strigă vesel: »In sfârșit m'am reîntors eară! Ei, dar' ce strălucit ți-ai arageat p'aicii! Mai de mult atelierul dta nu era așa, — ha, ha! Dar' mă bucur din inimă, că profeteia mea de atunci, privitoare la renumele dta artistic, a ajuns la îndeplinire.«

»Pe cine am onorul a saluta, domnul meu? întrebă uimit pictorul, în timp ce în inima lui se năștea o presimțire.

»Cum! nu mă mai cunoști?! Eu sunt Cavalerul Armand de Grignan.«

»Intr'adevăr, dle Cavaler, te-ai schimbat foarte mult! Buclele de păr, cea mai frumoasă podoabă a capului dta, au perit aproape, și te-ai făcut așa de brunet ca un Indian.«

»Asta o datoresc soarelui cald de Sud.«

»Din India-Ostică.«

»Nu, din cea Vestică, unde am trecut prin o mulțime de peripeții. În St.-Domingo m'am cunoscut cu o creolină bogată, care avea mari plantațiuni. Dar' totul s'a dus! Ea a murit, plantațiunile au fost pustiite, frumoasa fermă împreună cu celelalte edificii s'au prefăcut în cenușe, — răscoala Negrilor a

FOIȚA

CÂNTECE

A 'ntrebat pe rosă vântul,
Cu un zimbet mișelesc:
»Ce-i de ești atât de roșie?!
Rosa i-a răspuns: »Iubesc!«

M'a 'ntrebat apoi pe mine
Și zimbea tachinător:
»Ce-i de ești pierit și galben?!
Și eu i-am răspuns: »Mi-e dor!«

Il trimit acum departe,
Să-mi întrebe puisorul...
Las' să ved, că ea mai știe
Ce-i iubirea... ce e dorul?!

Luna doarme 'n asfințit,
Stelele se sfîng,
Pace dulce-i pe pământ,
Dulce pace 'n crâng.

Și prin florile de tei
Doarme blând albina...
Numai eu nu pot să dorm —
Știu eu cine-i vinal

Paserile dorm prin cuiburi,
Vântul doarme printre flori,
Florile visează rouă,
Culmile visează zori...

Luna doarme printre trestii,
Și pe unde doarme spuma...
Eu visez cu tine dragă,
Tu?... Oar' ce faci tu acuma?!

Victor Bontescu.

PORTRETUL CAVALERULUI
DE FELIX LILLA

(Urmare și fine).

Veniră apoi timpuri mai liniștite pentru Franța.

Era pe timpul așa numitului directorat, cam pe la finea anului 1795. O bogată americană cu numele Beverley veni la Paris și cumpără o casă frumoasă în strada St.-Honoré, pe care o mobilă strălucit și o împodobit cu tablouri și sculpturi scumpe.

Ea cercetă atelierul pictorilor parisiensi spre a face cumpărări. Intr'o zi veni și la David, a cărui casă pompoasă și atelier mare, nu se aflau departe de locuința ei.

Dama în etate cam de vre-o 40 de

ani, încă foarte bine conservată, mică, vioaie și plină de grație, privi cu interes unele tablouri puse spre vânzare. De-odată ea tresări, la aparență foarte plăcut, văzând portretul cavalerului de Grignan, lucrarea din tinereț a renumitului artist.

»Ce costă acest portret?« întrebă ea.

»Îmi pare foarte rău, madame, dar' acel portret nu este de vânzare«, răspunse pictorul.

»Pentru-ce nu?«

David îi spuse lucrul întocmai ca și la ceilalți admiratori ai acestui portret.

»Dar' totuși ai putea se-l vinzi, căci a trecut atâta vreme de-atunci! zise doamna Beverley.

»Da, au trecut douăzeci-și-cinci de ani.«

»Atunci e mai mult ca sigur, că dl acela nu va mai veni să întrebe de portret.«

»Da, se poate, dar' sigur nu este. După judecata mea, n'am drept să vând acest portret.«

»Îți dau 20 de mii de livres pe el.
»Spre părerea mea de rău, nu pot să primesc, madame.«

»Asta este pentru mine un refus foarte neplăcut.«

lor, cu cari însuși se pogoară se se ia de pept, — mai curând se va usa, va ajunge a-și perde și gravitatea pe care o împrumută poziția sa înaltă chiar și omului de altfel mediocru. Nu se simte el însuși tare, cum erau împărații francezi, a căror pretenție și grație o cântau pe întrecute toți cei-ce doreau vre-un succes, ci chiar el aleargă după pretenția altora, căciulindu-se, unde numai poate, Francezilor, Englezilor, Muscalilor, ba acuși și — Ungurilor. Par'că ar vrea să zică tuturor: Dați-mi pace, că și eu vă dau vouă, și ține-ți-vă de mine, că și eu mă țin de voi!

Cu cât mai politică, ba chiar inspiratoare de teamă, e ținuta rece a curții imperiale rusești, și-a politicelei celei nezmogotoase, dar' colossal de reală și sigură, ce se simte revărsându-se din jurul acestei Curți, Politica lui »tace și face«!

De câți-va ani încoace mai ales, vedem un curat peregrinagiu de capete încoronate la Petersburg: Președintele Republicii franceze, vizita Regelui Carol al României, vizita M. Sale Impăratului și Regelui nostru, Principele Bulgariei, al Muntenegrului, acum Regele Italiei ear' pe Septembrie a. c. e plănuită vizita la Petersburg a Regelui Angliei, și în Octombrie, tot acest an, Regele Sârbiei va călători la Țarull!

Și, notabene, regele Italiei își începă turneul călătoriilor de vizită pe la curțile domnitoare, chiar cu Petersburgul, nu d. e. cu Berlinul cu care e aliat. Regele Eduard asemenea la Petersburg își începe vizitele ca Rege, întrucât îl va ierta sănătatea. Etc.

Și toți caută pretenția puter-nicului Țar, și se declară a fi fericiți putându-o câștiga pentru țările lor! Ear' el le răspunde rece, calculat, politicoș, discret, nu dând cu barda în lună, ca Wilhelm II. la Pesta și aiurea.

Și toate aceste peregrinaje și defilări de capete încoronate pe

pustiit totul și era să mă repună și pe mine. Cu mare greutate mi-am scăpat viața. Perdui apoi într-o nenorocire a unei corăbii și micul rest al averii mele, și așa m'am întors iarăși la Paris, mai sărac decât acum douăzeci-și-cinci de ani, când l'am părăsit.

»Primește compătimirea mea, dle cavalier! De sigur ai venit după portret. Uite-l colo pe perete, l'am păstrat cu credință pentru dta«.

Armand de Grignan privi cu luare aminte portretul și murmură suspinând: »Toate s'au trecut, — toate! Obrajii mei roșii, buclele de păr brunet, tineretă și ușurință, speranță și noroc — toate le-am pierdut — toate!»

»Mai sunt dator încă o sută de livres pentru acest tablou«, zise el apoi. »Imi pare rău, că nici acum nu le pot plăti. Sunt silit să caut amici vechi, dela cari să mă împrumut«.

»O! eu nu aștept așa de tare plata«.

»Ești prea bun, dle David! Ai așteptat așa de mult și voești să mai aștepti încă, poate și mai mult«.

»Acum am bani mai cu prisosință, ca acum douăzeci-și-cinci de ani«.

»Asta o cred«.

»Atunci, dle cavalier, ai intrat ca un trimis al lui Dumnezeu în căscioara unui sârman artist. Suta de livres, ce mi-ai da-to înainte pentru portret, imi era de

dinaintea puter-nicilor Țari, avură loc acum în relativ scurtă vreme, în aceeași vreme în care Wilhelm II. aleargă el în toate părțile căutând, ba par'că cerșind bunăvoință și pretenție, și îmbrindu-și pe a sa.

Scurt: pentru cel-ce urmărește cursul evenimentelor mari, reese tot mai clar faptul că soarele politic răpît de Bismarck, din Paris și dus la Berlin cu mare zgomot și cu zăruit de arme pe urma unui mare războiu, — par'că nu s'a simțit bine în Berlin și cu moartea lui Bismarck, răpitorul seu, el a plecat de sine, fără războiu, și pare a fi ajuns deja sus la Nord, la Petersburg, de unde privește iarăși napoi peste îndepărtate țări, și se reoglindește în Paris, în vechiul său palat...

Ioan Cutean!

În Brad se află de vreme îndelungată prăvălia dlui Cutean, care însă când nainte cu zeci de ani, și-a înregistrat firma la tribunal prin ceva avocat, a venit înregistrat »Kutyán János«. Negustorul a lăsat-o așa și așa a îmbetrănit cu firma. Murind însă bătrânul anul trecut, fiul seu dl Ioan Cutean iunior, înștiințând la tribunal trecerea firmei pe numele seu, a înștiințat-o cu numele nemaghiarizat: *Ioan Cutean* și azi vechea firmă schimonosită, strălucete în piața Bradului cu tablă nouă cu numele curat, original, românesc! Oare-care patriot din Brad s'a supărat pe tablă asta și a scris la foile ungu-rești, care țara-s foc contra dlui Cutean iunior, că de ce nu și-a lăsat numele maghiarizat, ori se-și fi maghiarizat și — inimal! Și-l ocărăsc pentru asta.

Noi trimitem dlui Cutean felicitarea noastră pentru buna pildă ce o dă și altor negustori și măestri români, cari, fără nici o silă, ba fără nici un folos, își scriu numele maghiarizat pe firmele lor dela poartă, — și-i zicem:

Dl Cutean să trăiască!

Sărăcie cu ciucuri.

Vai, la noi, de bietul om ce cade cu ceva pricină pe mâna administrației, se-i facă dreptate, se-i descurce treaba încurcată. Abia trece zi se nu auzim și aflăm că ba ici, ba dincolo, se luptă oamenii cu atâtea și atâtea miserii ale administrației. Căci atâtea legi,

mare lipsă în acele zile. Persoana dtale m'a încântat foarte mult. Și apoi frumoasa dtale profetire! Da, de-atunci începând n'am mai simțit nici-odată lipsă; norocul m'a ținut într'una în brațele sale.

»Cum mă bucur«.

»Portretul dtale e cea mai isbită lucrare din tinerețele mele. De mai multe ori mi-s'au imbiat pentru el sume însemnate«.

»Și tot nu l'ai vândut?»

»Nu; nu eram împuternicit să fac acest lucru; apoi nici nu mă puteam despărți de el cu plăcere. Așa am respins și acum câte-va zile 20 de mii livres, cel mai mare preț ce mi-s'a imbiat de până acum«.

»Douzeci de mii de livres!« strigă cavalierul plin de mirare. »Cine se interesează așa de mult de chipul meu și voește să dea atâția bani pentru el?»

»O americană bogată, o anumită doamna Beverley. Voește să aibă cu ori-ce preț portretul«.

»Asta n'o înțeleg«.

»Eu încă nu. Poate, că te va fi cunoscut pe undeva, prin străinătate«.

»Nu, asta nu se poate. N'am întâlnit nici o damă cu numele acesta prin India-de-Vest«.

»Hm, dle Cavalier, douăzeci de mii de livres, substras o sută ce-mi dato-

atâtea regulamente, atâtea ordinațiuni avem, încât zilnic poți fi tras la răspundere, că »ai călcat« ori pe unul ori pe altul din »paragrafi«, paragrafi de cari nici n'ai auzit și pe care nici slujbașii însuși nu-i țin minte, că-s mulți ca năsipul mării. Unii șovinști cred că din toată încurcătura vom ieși dacă se va introduce administrația de stat, noi credem însă, că numai atunci vor înceta plângerile cele multe contra stărilor acestora de lucruri, când nu cu milioane de paragrafi vom fi încungiu-rați, ci oamăni cu inimă cătră popor vor intra în administrație, cari se-l știe povățui la bine și se-l ferească de rău. Sumele de regulamente, legi, ordinațiuni și celelalte, ce stau atrinate azi pe sforile administrației, sunt numai ciucurii de lipsă în jurul săraciei, ca să fie aceea adevărată... săracie cu zorzoane!

Chiar o foaie unguerească »B. H.« scria prin Martie a. c. între altele următoarele despre administrația unguerească:

»De 35 de ani am adus o grămadă de legi, și am fabricat în ruptul capului la regulamente și ordinațiuni guverniale. Dacă ne uităm la moartea lor, apoi noi (Ungaria) suntem statul cel mai perfect »organizat« din lume. În fapt însă sămănăm cu oamenii sălbatici tetovați [cari își țau în pielea feței fel și fel de figuri-caricaturi, ca să fie cât mai pestriți, deci cât mai »frumoși«...]. Și noi suntem potopiți de înțorțonați cu regulamente. Tot pașul nostru e un joc pe ouă în grămada de paragrafi. Afară de cele patruzeci-și-una de rânduri de legi, nenumărate ordinațiuni ministeriale, regulamente comitatense și comunale!

»Adminstrarea dării, de pildă, e la noi așa de laxă, că n'are păreche în Europa. Afară de cele patruzecezece teluri de dare de stat, și de dările de consum, mai plătim arunciri administrative, economice, culturale, pentru săraci, dare de drum, de încuarterarea soldaților, dare de câni, apoi legionul de dări comunale, pentru lucrările publice, pentru școală, asil de copii, biserică, pe urmă competențe, taxe, vămi și alte contribuții.

»Pentru măsurarea acestor dări și stringerea lor apoi, câte varmeghii ată-

rești mie, este o frumoasă sumă, cu deosebire acum când ai lipsă așa mare de bani —

»Da, cu aceștia m'aș ajuta pentru o vreme«.

»Ei, atunci vinde proprietatea dtale acelei dame.

»Acest portret?»

»Da«.

»Intr'adevăr dle David, îți mulțumesc pentru această marinimoasă și nobilă cugetare! Cu mulțumită primesc pe această cale un ajutor«.

»Atunci te rog, rămâi încă numai puțin aici. Voiu scrie repede un bilet și-l voiu trimite damei, care locuiește numai aici în apropiere. Poate va veni ea însăși și va aduce mandatul de plată pentru bancherul ei, și încă astăzi dta poți fi cu bani!»

David porunci să se aducă ceva de gustare și o sticlă de vin pentru musafirul seu. Intr'acestea scrise biletul și-l trimise printr'un servitor.

Cavalierul mănca și beu cu multă poftă. El cugeta în sine: »Sunt așa de curios să cunosc pe această damă, care s'a amoresat în portretul tinerețelor mele«.

După o jumătate de oră veni americana.

»Așadar pot primi acum portretul?» zise ea mulțumită.

tea obiceiuri și paragrafi. Numai legea despre drumuri are 163 paragrafi, ear' câte sunt ordinațiunile privitoare la ea, pe acestea tocmai așa nu le poți număra, ca în veri senine de vară stelele!

»O vieață de om nu e destulă ca să te poți orienta în această încurcătura. — Etc«.

Ah, ce săracie încurcată cu ciucuri!

Mai miră-te apoi că ai atâtea neplăceri cu administrația, când pe lângă atâtea încurcală proastă de paragrafi și opreliști, mai ai a face, de prea multe ori, și cu oameni, cari n'au nici o inimă pentru popor. De aceea cu drept încheie foaia maghiară cu cuvintele: »Trebue să știm tracta cu poporul, nu numai »a-i arăta lui«, și — și atunci problema mare a reformei administrației, e pe jumătate bine deslegată«.

Școli de stat nouă.

Cu începerea anului școlar viitor se deschid școale nouă de stat în mai multe comitate, dintre cari în comitatul Hunedoarei se deschide școala de stat în Fornădie, în al Sibiiului la Seliștel, în al Târnavei-mici la Bun, în al Carășeverinului, la Tomești, Anina, Baiabogsa, Ciclova, Reșița, Oravițabăia, Reșița-montană, Săcul, etc. (de tot 18); în Timiș: la Gertenis și Srediștea-mare, etc. De tot se deschid acum în toamnă 126 școale cu 262 învățători.

Din pildele altora.

APĂRAREA DREPTULUI LIMBEI

S'a întâmplat nainte cu vre-o două luni. Tribunalul din Lemberg (Galiția) a adus o judecată asupra unui anumit Reger, conducătorul unei demonstrațiuni de lucrători. Comandantului de armată galițian, Gálgoczy, având și el lipsă de acea judecată, a cerut dela tribunal se-i trimită o copie de pe ea. Tribunalul i-a trimis judecata, dar' scrisă în limba polona. Comandantul de corp i-a trimis-o napoi cu observarea, că limba oficială a armatei fiind cea ger-

»Da madame, pentru 20 mii de livres«, răspunse pictorul. »Aici este adevăratul proprietar, care e gata a Vă da portretul cu acest preț«. Și recomandându-l zise: »Domnul Cavalier Armand de Grignan!»

»Armand!«, strigă americana, »Armand, ești tu într'adevăr?»

»Emilio!«, strigă cavalierul surprins. »Ne vedem iarăși!»

»După douăzeci-și-cinci de ani lungi«. »Ce timpuri ferice erau p'atunci!«.

»Cum s'au schimbat toate!»

»Dar' tu nici acum nu te-ai făcut urt!»

»Și nici tu. Ești tot așa de frumoasă ca acum douăzeci-și-cinci de ani«.

»Ingușitorule!»

»E convingerea mea adevărată, Emilio!»

»Ah, vrajba aceea proastă și totuși atât de comică, ne-a despărțit pentru vecie!»

»Ne-a făcut nenorociți pentru tot-deauna!»

»Mult am suferit din cauza aceasta. Multe larămi am vârsat«.

»Și eu«.

»Eu m'am cununat cu bogatul American Beveley din Philadelphia și l'am urmat în patria lui depărtată, dar' n'am fost fericită cu el«.

»Nici eu cu Creolina mea din St-

mână, se-i trimită judecata în traducere germană.

Tribunalul însă, compus mai ales din judecători poloni, i-a răspuns, că nu-i trimite nici o traducere, căci el în acea afacere a pertractat polonește, în polonește a adus judecata, și în armată mai vârtos trebue să fie primite toate limbile, traduca-și-o dar' ei dacă le trebue traducere!

Iată, fraților Români, cum își apără adevărații naționaliști limba lor, și o impun și altora, ori cât de sus puși ar fi aceia! La noi ori-ce biată de primărie comunală, care are dreptul netăgăduit a pertracta și a purta protocolul și a aduce judecățile, în limba poporului nostru, se pleacă și lasă să li facă scriitorul notarășului ori alt cineva, protocoalele unguerește, judecățile unguerește, citățiile oame-nilor unguerește! Dar' încă de-ar veni cu comandantul de corp se-i ceară o hârtie, cum se nu i-o dea în altă limbă! Și dacă nu o știe, umblă al doilea sat până află pe cineva să i-o traducă.

Polonii galițieni, judecători în-vățați, cari știu bine nemțește, căci doar' nemțește pertractează și scriu față de Nemți, nu voră să dea traducere nemțască de pe judecata lor polonă, ci, în semn de prețuire a limbii lor naționale, o dau așa, cerând și altora să o învețe dacă au lipsă de acte venite dela Poloni!

Știri politice

== Regele Italiei face a doua vizită după Petersburg la Berlin, în 24 August.

== Țarul rusec întoarce încă în toamnă vizita Regelui Italiei, la Roma.

== Incoronarea Regelui Eduard e pusă de nou pe 7—9 August. Dar' regele e încă tot slab, încât numai dus în scaun cu rotile, va putea merge să fie încoronat, sau să va amâna iarăși.

== Visitei ce M. Sa regele României va face luna viitoare M.

Domingo. Ah! cu toate că căsătoria mea promitea mult«.

»Eu sunt acum de mulți ani văduvă. Posesiunile din America le-am vândut și am venit să trăesc și să mor în Paris, frumoasa patrie a străbunilor mei«.

»Ah, cum mi-ar plăcea să trăesc și să mor cu tine!»

»Armand«, zise ea cu multă gingășie »portretul tău este acum al meu și tu încă ești al meu din acest moment încolo. Vino la mine, cercetează-mă cât mai des; vom vorbi despre timpurile ferice ale tinerețelor noastre!»

»Astăzi este cea mai frumoasă zi a vieții mele!« strigă voios Cavalierul și părăsi împreună cu ea atelierul pictorului.

Pictorul privi voios în urma lor și murmură zimbînd: »Să mai întărește încă odată înțeleapta zicală: »Iubirea cea adevărată, nici-odată nu înceată...« Sunt încredințat, că ei vor forma în curând o păreche de însurați. Un astfel de noroc îl doresc din toată inima cavalierului.

* Bănuiala lui David să împlini peste cât-va timp. Armand și Emilia să căsătoriră. El era de 47 ear' ea de 44 de ani și trăiră încă mulți ani fericiți în cea mai strînsă pretenție cu renumitul pictor.

(Brașov).

Trad. de Romulus.

Sale Impăratului și rege al nostru la Ischl, de astă-dată i-se atribuie cu mult mai mare însemnătate politică, decât celor de mai înainte.

Aceasta și din faptul, că Regele va fi însoțit de ministrul-preșident *Sturdza* și de o suită cu mult mai numeroasă de cât de obicei!

Românii și Tripla-Alianță.

Că guvernele ungurești pentru aceea pășesc față de noi Români din țările coroanei ungare așa de brusc și violent precum pășesc, pentru-că, sub scutul Alianței-Triple, se simt bine adăpostite contra primejdiilor din afară cari ar putea trage după sine și primejdiile din lăuntru, — prin urmare că suferințele noastre razimă, în felul seu, în țăriile triplei alianțe, de a cărei scut guvernele maghiare fac un criminal abus, — asta o știu cu toții. Cum se bucurau zilele astea că s'a renouit de nou pe zece ani tripla! N'avem drept aceea noi Români din aceste țări nici cuvinte de a ne însuși pentru această alianță, — dar, după cele-ce cetim în un ziar fruntaș și independent din București, „Cronica“, vedem că zeu nici nici trații nostri din liberul regat nu sunt încântați de această alianță, câtă vreme membri ei, mai ales Germania, sunt așa de îngâmfați și fără inimă, cum sunt. În numitul ziar scrie profesorul universitar N. Basilescu, zilele astea un articol, în care are și următoarele pasage:

Nu este de sigur pentru ni-meni un mister, că încă de mulți ani am fost alipii pe lângă Tripla Alianță.

Aceea-ce însă este un mister pentru toată lumea, și chiar pentru Ministrii, afară poate de Preșidenții de Consiliu — sunt *condițiunile* acestei alipiri.

Ar fi de sigur interesant să le cunoaștem cel puțin în trăsuri generale. Astăzi când bazele fundamentale și ale Triplei ca și ale Dublei Alianțe, sunt în deobște cunoscute, acest mister s'ar putea desvăli și poporului român.

Aceasta, despre soarta căruia este vorba, este cel puțin atât în drept se știe, pentru cine și pentru ce se va jertfi într'o zi?

Dacă nu cunoaștem foloasele ce Tripla Alianță ne-a adus până acum, cunoaștem, și încă mai bine simțim, — *puoarea* ei.

S'a reînouit acum, de curând, Tripla-Alianță; pomenitu-s'a ceva despre România?

Nimic, — România este, în principiu, o cantitate neglijabilă; ea nu începe să conțeze de cât în ziua când miclele ei forțe, situația ei geografică, pot juca vre-un rol pe eșichierul preținșilor sei aliați. România dar' le este aliat întru atât, întru cât ea le poate fi de folos; — în ziua însă când interesele lor le va împinge în altă direcțiune, România rămâne ce a fost: o mică putere, — o barcă bătută de vânturi.

Aceasta este soarta tuturor alianțelor (!) între cei prea mari și cei prea mici: Mica Românie a salvat odinioară cu ostile ei pe marea Rusie de o învingere sigură și rușinoasă, — și atunci când se se încheie pacea, ea a fost dată afară, în chip nepolitic, dela masa verde, unde se decidea, cu toate acestea, de victoria câștigată cu sângele eroilor ei.

Atunci când o alianță politică

unește două sau mai multe State independente, toate interesele materiale divergente se înclină în fața intereselor superioare al Alianței.

Din nenorocire, pe de o parte guvernele ungurești fac tot posibilul lor pentru a învrăbi raporturile dintre noi și ei, persecutând pe frații noștri de dincolo, ear' pe de altă parte Germania, prin bancherii sei, ne amenință, la fie-ce pas, cu falimentul.

Cât timp lucrurile vor merge, precum au mers și precum sunt, *Poporul român* este în drept să se îndoaie de sinceritatea Triplei-Alianțe, în special de sinceritatea și lealitatea Germaniei față de el!

Tratamentul ce el ne impune este un tratament vitreg.

Atâta vreme cât Germania a putut să ne vândă toate vechiturile ei, să ne stoarcă sute de milioane, pentru toate pacotilele ei, reducându-ne la sapă de lemn, ea ne-a împrumutat cu bani; acum însă, când este vorba de viața politică și economică, de onoarea României, Germania ne amenință cu falimentul!

Aceasta nu este, de sigur, fapta unui aliat sincer și leal.

Să se convingă deci poporul român, că el nu are de așteptat nimic dela străini!

Să se oțelească prin el însuși și să nu-și pună nădejdea decât în el și în Dumnezeu!

Pentru meseriași.

Iubiți meseriași!

Subsemnatul comitet, în îngrijirea sa, de a face tot ce-i stă în putință pentru ridicarea meseriașului în toate privințele, a luat hotărâre de a arangia în toamna acestui an o

expoziție industrială.

Nu numai împrejurarea, că la acest timp se împlinesc un deceniu (10 ani) dela prima și ultima expoziție, arangiată de Reuniunea noastră, ne-a servit drept indemn la această hotărâre, ci și pentru-că știut este, că astfel de expozițiuni sunt astăzi pretutindenea cunoscute de cele mai bune (avantajoase) prilejuri (ocasiune): spre a ne cunoaște unul pe altul, a învăța unul dela altul, a ne silii spre înaintare și prin asta la dezvoltare (perfecționare). *Expozițiile ne arată ceea-ce știm și ceea-ce nu știm; ele câștigă meseriașului destoinic noi mușterii și el își poate astfel croi un viitor mai bun.*

Înțelegând deci, D-Voastră, însemnătatea astorfel de expoziții, mai cu seamă pentru noi, cari ne aflăm încă ca începători pe terenul meseriilor și nu suntem aproape de loc cunoscuți la publicul mare, credem, că fiecare, căruia îi place a se numi meseriaș bun, lăsând ori-ce necaz la o parte, se va însuși pentru ideea aceasta și se va alătura la noi, pentru-că împreună, cu puteri unite, se lucrăm la întruparea ei. *Buna reușită a expoziției numai și numai dela noi atâră!* Și această bună reușită chemată este a ridica vaza și bunul renume al nostru pe deo parte, ear' de alta ea posibil ne face să dovedim, că suntem vrednici de spriginul, de care părtași ne fac toți oamenii nostri de bine.

Fiecare deci, și măestru și calfă, ba chiar și elev (învățatul), cu capul ridicat să se presente

la expoziție cu ori-ce soi de produs al lucrărilor sale, săvârșite fie în atelierul propriu, fie în al altuia și astfel să arătăm, că nu am stat și nu stăm cu mâinile în sin, ci am muncit din greu și neîncetat pentru binele neamului preste tot și al nostru în deosebi.

Voința de fer, care face minuni, trebuie să ne stăpânească pe toți, și atunci ori-ce lucru, pare-se el ori cât de greu, se va putea duce la îndeplinire cu ușurință.

Sibiu, 12 Iulie st. n. 1902.

Comitetul „Reuniunii sod. rom. din Sibiu“.

V. Tordășianu, I. Apolzan,
președinte notar.

NOUȚĂȚI

Un jubileu scump nou. Să vestește că corpul profesoral dela școlile din Blaj a luat hotărârea a serba în mod potrivit și înălțător de suflete împlinitor 150 de ani dela înființarea școlilor mari române în Blaj! Dorim reușită splendidă, demnă!

Ne doare inima văzând că ce prilegiuri bune scapă tinerii nostri advocați de a se așeza în locuri foarte rentabile pentru ei în comitatul Hunedoarei: Chiar cetim că în Hunedoara, cu minuțiatul seu jur românesc, cu bancă românească, cu inteligență românească multă, s'a așezat acum un Dr. Reisz Bela, ca advocat. Ear' Român n'avem nici unul!

Pleacă stoluri. Ca stoluri de triste paseri călătoare, cari ne-mai gă-sind hrană și adăpost și căldură pe plaiurile țării noastre să ridice și să îndreaptă grămadă spre alte hotare mai calde, — așa să ridice într'una stoluri de nenorociți locuitori ai acestei țări, a căror părinți și strămoși au trăit și au murit aci, și pleacă spre țermuri străine doar' pot afla acolo noroc și liniște și trau mai puțin chinuit.

Statistica ne arată, că an de an plecările din țara noastră în afară, sunt tot mai mari.

Din comitatul Bacj, de pildă, anul trecut au părăsit țara 3000 de locuitori [foarte mulți], ear' estan în întâiele 3 luni a anului, cifra celor plecați spre țări străine, a întrecut cifra anului trecut întreg!

Triste semne a timpului. Iată la ce ar trebui să gândească guvernul acestei țări, nu tot la năluca proastă a maghiarizării. Mai puțină politică, mai puțină dări, și mai multă bunăstare poporului: spre asta să nișuască conducătorii țării, atunci vor fi adevărați bărbați de stat.

Phloxera s'a încuibat și în vilele din Maceu și Streiu-Plop (comitatul nostru).

Despre noul fișpan al Torontalului, fostul fișpan la noi, conte Bethlen, se scrie că s'a întunecat la minte, e deja nebun. Semne de trăsărire a dat încă fiind la noi. Când se plece, n'a voit să spună nimănui că în ce zi pleacă, nu și-a luat nici rămas bun cum se cade dela Deveni, — ear' la instalarea în Torontal ci-că drept discurs de introducere, tot repeta la niște ziceri întunecate și fără noimă, cât toți se mirau de el. Într'o zi în o cafenea acolo, fiind cu mai mulți la masă, a cerut două cafele negre pe care le-a beut una după alta, ear' după vre-o jumătate de cias a întreat pe chelar, de ce nu-i mai aduce catelele? Va fi penzionat.

Palatul nou al dietei ungare, zidit pe malul Dunării, în Budapesta, cel care a costat țara atât amar de milioane, e acum gata de tot. În săptămânile acestea se termină și înfrumșetarea lui pe din lăuntru, ear' la toamnă să va muta în el atât Casa magnaților cât și Dieta.

Va fi o ședință împreună în sala cu-polei, la care vor fi de față atât magnații, cât și deputații. Să crede că și Maiestatea Sa va lua parte la această ședință. Să vor rosti discursuri comemorative asupra vechilor edificii și asupra întâmplărilor mai însemnate din istoria lor.

Moarte. Să veta Gelmărean, soția fruntașului nostru econom George Gelmărean din Oraștie, a răposat în 30 Iul. n. Fie-i țărina ușoară.

Poveste tristă. De curând a fost eliberat din casa de nebuni din Nagy-Kalló un fost soldat, cu numele Kazi Gașpar, din Vesprim.

Trista istorie a acestui nenorocit, e următoarea: Bătrânul Kazy (cojocariu) cu privilegiul unui mare foc, își perduse lumina ochilor și astfel susținător al familiei rămăsese teciorașul Gașpar. Pe tiner' la ajuns însă timpul de miliție și a fost înrolat la regimentul de honvezi din Alba-regală. Nici la miliție însă nu și-a uitat uitat de părinții sei neputincioși. Își cruța cei 6 cruceri pe săptămână, din pâne primia numai una, ear' pentru a doua lua bani. Mamă-sa mergea la el în fiecare lună, ca să primească bănișorii adunați astfel. În Noemvrie 1900 l'a cercetat pentru cea din urmă dată. Era viscol și frig; bătrâna, tot poposind pe drum, a sosit la casarmă numai noaptea târziu. Nu i-s'a dat voie să intre, spunându-i-se că și altcum n'ar putea vorbi cu fiul ei, pentru-că e în post, la vază. Spre nenorocirea ei, i-au spus și locul unde e. Doritoare să grăiască cu fiul ei, bătrâna a plecat la el, și era o ninsoare grea de abia vedea la doi-trei pași. Auzia deja tropotul pașilor soldatului, Deodată tropotul a încetat și o voce puternică i-a strinat:

»Stai!»

»Da, da, e vocea fiului meu«, și-a șoptit femeia și și-a grăbit pașii.

»Stai Cine ești?« a resunat a doua strigare a soldatului.

»Eu sunt, mamă-ta! Și în credința că soldatul a înțeles-o, a înaintat spre el. Vântul însă și viscolul ce-i venea în față, a oprit străbateră slabei sale voci la urechile fiului lui, care văzând că ființa ce vine spre el, nu stă nici după două epurări, strigă a treia oară: »Stai!«, și după asta îndată urmă o detunătură de pușcă.

La sunetul pușcătării au alergat acolo ceilalți soldați de post, între cari fiind și un consătean al lui Kazy, acesta a cunoscut pe moarta și a zis comandantului vardei: »Nenorocitul Kazy și-a împușcat pe mamă-sa!«

Kazy a înebunit. A fost dus în o casă de nebuni, de unde acum a fost lăsat pe afară ca »nebul pacinic«.

Petreceri de vară. Tinerimea rom. Academică din Chior și jur, va arangea la 7 August n. în sala ospătării din Șomcuta-mare o petrecere cu dans în cerc restrins. Venitul e destinat pentru scop filantropic. Invitarea o subscriu 32 tineri.

— La Calan va fi în 10 August un concert dat de un grup de teologi din Sibiu.

— La Turda e azi [în 2 August] petrecerea tinerimii române, din privilegiul adunării Societății femeilor.

Jubileul clopotelor. Anul acesta se împlinesc 1000 de ani de când a resunat glas de clopot la bisericile creștine din patria noastră — scrie »Candela« din Cernăuți. Ear' dela inventarea clopotelor sunt tocmai 1500 ani. Creștinii cei dintâi nu cunoșteau clopot, ci erau chemați la serviciul divin prin strigăte, în timp ce omul trimis să-l cheme bătea în ușa locuinței lor cu un ciocan, ori bătea două bucați de scânduri (de aici apoi toaca). Întâiul clopot a fost introdus în turn la catedrala din Nola, acum 1500 ani, și inventatorul lui se crede a fi fost episcopul Paul. Dela Nola a trecut apoi întrebunțarea clopotelor și la celelalte biserici, așa că în anul 559 numeroase biserici din Franca aveau deja clopote. În Roma primul

glas de clopot a resunat în anul 590 după Christos.

Cele mai mari clopote din Europa sunt: Clopotul dela biserică Notre-Dame din Paris, cântărește 12.000 kilograme! Diametrul lui la gură e de 2 metri și 70 centimetri [aproape 3 metri]. În Rusia se găsesc clopotele cele mai mari. Mânăstirea s. Treimii de lângă Moscva, are un clopot înalt de 13 picioare și 9 policari, și se zice că cântărește 67.083 kgr. Alt clopot din Rusia numit Impăratul-clopotelor, are 22 picioare și 5 policari diametru. Dar' el nu poate fi întrebunțat fiind prea mare. În Germania, împăratul Wilhelm a voit să eternizeze amintirea bătăliei din 1870 prin un monument destinat catedralei din Colonia. În acest scop el a pus să se toarne un clopot numit »imperial«, cu o greutate de 28.000 kilogr., din metalul tunurilor luate dela Francezi. Până acuma n'au putut să-l tragă, și Germanii l'au numit cu drept cuvânt: »Mutul din Colonia«. În zădar au încercat treizeci și doi de artileriști voinici, să-l tragă, că n'au putut.

Producțiune teatrală împreună cu dans să aragează din partea tinerimii studioase din Daneș azi în ziua de sft. Ilie. Venitul pentru fondul bibl. școl.

Amintiri duioasă. În ziarele din 2 Martie a. c., pe când pacea Englezilor cu Burii încă nu se închiase și pregătirile pentru grandios planuită încoronare a Regelui Eduard VII. erau încă în toiul ceteam în foi următoarea nouate:

»Învingerile Regelui Angliei. Regele Eduard a avut azi zi norocoasă: a reperat o biruință îndoită, adevărat însă că nu asupra Burilor. A dus la biruință o idee și a secerat învingere un cal al lui. Ideea și dorința era aceea, ca marele diamant »Kohinur« zis »Regele tuturor diamantelor«, să strălucească în coroana reginei Alexandra cu privilegiul încoronării. Și cu asta a isbutit. Minutul diamant a fost adus regelui și reginei și ei l'au cumpărat și va împodobi coroana lor în ziua de mare bucurie, a încoronării...«

Și când azi, după abia câteva luni recetești nouata, și te gândești ce puțin noroc a avut acest om de a se bucura de ziua pe care cu atâta dor o aștepta, — un sentiment de duioșie și umilire te cuprinde, îți aduci aminte de adevărul, că omul propune, D-zeu dispune, și, omule nu te înalță, că umilit vei fi, căci în această lume e totul e deșertăciune.

Convocare.

Despărțământul VIII. Deva al »Asociațiunii pentru lit. română și cultura poporului român«, își va ținea adunarea sa generală în com. Batiz, la 10 August st. n. a. c., 8 ore a. m. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării prin directorul Despărțământului.
2. Raportul actuarului despre activitatea anuală.
3. Exmiterea comisiunilor pentru cenzurarea raportului, conscrierea membrilor noi, colectarea taxelor și referadele acestora.
4. Alegerea a doi delegați la adunarea generală a »Asociațiunii«.
5. Discutarea și deliberarea eventualelor propuneri.
6. Cetirea disertățiunilor anunțate.
7. Fixarea locului adunării generale viitoare.
8. Inchiderea adunării prin director. Onorații membri și toți binevoitorii partinitori a culturii poporului român sunt rugați a lua parte la această adunare.

Din ședința comitetului Desp. VIII. Deva, ținută la 16 Iulie st. n. 1902.

Dr. Al. L. HOSSZU, Dionișie Ardelean,
directorul Desp. actuar.

Avis. P. T. D. cari vor lua parte la adunarea generală a despărțământului VIII. Deva al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ce se va ținea la 10 August a. c. st. n. în comuna Batiz, și voiesc a participa la masa comună — banchet — ce se va servi în ospet. băilor romane din Calan — Kalánfürdő — să binevoiască a se însinua la subscrisul spre orientare, până la 5 August n. a. c.

Petru Șinca,
paroch gr.-or.
Batiz u. p. P. Kalán.

FEL DE FEL

O corabie-mănăstire. Mănăstirea ru-sească a s. Panteleimon de pe muntele Athos, care are peste 1500 de călugări, are între altele și o corabie proprie. Corabia este o mănăstire. Căpitanul corabiei și toți matrozii sunt călugări dela muntele Athos și poartă haine călugărești; căpitan e părintele ieromonah Gherasim, împodobit cu toate distincțiile cuvenite. Hainele călugărilor-matrozi sunt încălțate amăsurate slujbei lor ca matrozii. Corabia, negru tencuiată, poartă în frunte o cruce mare și cuprinde în sine o biserică, unde căpitanul-igumen Gherasim servește în toată ziua. Pe corabie se țin cu asprime toate regulile călugărești; femeii nu vin pe corabie. Ea a dus mir de pe muntele Athos pentru mănăstirea s. Panteleimon din Moscova. Căpitanul-igumen și călugării matrozii sunt Ruși, corabia însă călătorește sub steag turcesc, fiindcă teritoriul muntelui Athos se ține de imperiul otoman.

Cine a tras întâiul foc de tun la Calafat? Petre Mihăescu.

A intrat în armată la 1870, ca voluntar, originar din satul Gaița, județul Ialomița, a servit sub drapelul patriei și s'a reangajat.

La 1877 Petre Mihăescu servea sub comanda colonelului Dunca, — azi general în retragere, — cu gradul de sergent-major în bateria Ștefan-cel-Mare.

Ne raportăm la cele scrise de martori oculari, reproducem aci din interesantul volum „Istoricul războiului din 1877—78“ [lucrare făcută de mai mulți ofițeri] pasagiul următor:

Bombardarea dela Calafat. „Primul obuz a fost aruncat de cetatea Vidinului asupra Calafatului la 26 Aprilie [8 Maiu] orele 2 și un sfert după amiază.

Fortificațiile cetății Vidinului fuseseră deparatate încă din timpul războiului turco-sârb, ear' înarmarea bateriilor despre Dunăre s'a început numai după declararea războiului de către Ruși, astfel că lucrările lor s'au executat în fața trupelor române, care nu le-au împiedecat întru nimic, observând neîntrerupt un rol defensiv, dela care guvernul țerei nu voia să se depărteze.

Numai abuzele turcești, îndreptate asupra bateriilor române, siliră pe acestea să intre în foc.

»Spre a rămânea bine constatat, că ostilitățile fură începute de către Turci, și că Românii răspunzând, căutau numai a se apăra, se lăsară 5 focuri turcești fără răspuns, ear' la al 6-lea foc, bateria Ștefan-cel-mare, armată cu tunurile bateriei a doua din reg. 1 de artilerie, răspunse trăgând asupra vapoarelor turcești din partea Vidinului.

»Bateria se afla sub comanda locotenentului Dănescu E.; primul foc a fost tras de tunul I-ii, seria 7-a de 8 cm., îndreptat de șeful secțiunii sublocotenentul Vasiliu și servit de sergentul major Mihăescu Petre, Sergentul Dragnea D., brigadierul Ioan Păun și tunarii Vlad Dumitru, Nedelea Mitrică și Badea Saba.»

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de învățător (învățătoare) ordinar la școala civilă de fete a »Asociațiunii« se publică concurs cu termenul până la 25 August st. n. a. c.

Doritorii (doritoarele) de a ocupa acest post se-și înainteze cererile până la termenul indicat, comitetului »Asociațiunii« în Sibiu, Strada morii, Nr. 8, pe lângă următoarele documente:

1. Atestat de botez.

2. Document despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățători ordinari la școalele civile având preferință cei-ce au cualificațiune specială pentru limbi și istorie [nyelv és történet tudományi szakcsoport].

3. Arătarea despre studiile pregătitoare și ocupațiunea de până acuma.

4. Să dovedească, că posed perfect limba română în vorbire și scriere.

Concurentul [concurrenta] ales va avea să observe dispozițiunile statutului de organizare al școlii.

Învățătorul ordinar, până când e provisor, primește salariu anual cor. 1400, solvit în rate lunare anticipative și cor. 300 bani de cuartir, solviți în 4 rate trilunare, ear' devenind definitiv primește salariu anual de cor. 1800, bani de cuartir cor. 400, 5 cuicuenale à cor. 200 și drept de pensiune dela stat, unde va solvi taxele prescise, învățătoarea provisorie primește salariu anual de cor. 800 și întreagă întreținerea în internatul școlii, ear' cea

definitivă primește salariu anual de cor. 1200, întreagă întreținerea în internat, cuicuenale și drept de pensiune, ca învățătorul. Învățătoarea locuind în internat, va avea să de directoare mână de ajutor la agendele internatului.

Cererile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii«, ținută în 23 Iulie 1902.

Ioșif Sterea Șulțiu,
vice-președinte.

Dr. Ben,
secretar II.

Mulțumită publică.

Cu deplină satisfacțiune sufletească am onoare a aduce la cunoștința on. Redacțiunii, că cu ocaziunea sfințirii bisericii din mica comună Delgea [filia apart. la parochia gr.-or., protopresb. Hațeg], întemplată la 8 Iunie a. c. la îndemnul subscrișului, s'a pus baza și unui fond parochial, exclusiv pentru această comună bisericească.

Spre scopul acesta au contribuit mai jos consemnații binefăcători, atât din loc, cât și din comunele vecine, cari au fost prezenți a această frumoasă sârbare, și anume:

Din Petroșeni: Petru Iacob, oficial la minele de cărbuni 4 cor., Avram Stanca, paroch 2 cor., Ioana Stanca, preteasă 1 cor., Elisaveta și Elena Stanca 1 cor., Constantin și Donimic Stanca 1 cor., Raveca Stanciu I. Laurenț 2 cor., Ioan Florea cu soția sa

Ioana 2 cor., Nicolae Mucenic 1 cor., Maria Baluca I. Petru 1 cor., Dumitru Buza I. Dan 1 cor.

Din Livezeni: Maria Spoia I. Dumitru 2 cor., Salomia I. Dumitru 2 cor., Ileana Fleșan I. Constantin 2 cor., Susana Calota 2 cor., Eva Prodan I. Ion 2 cor., Iliana Rus 2 cor., Dochia Dasiu I. Nicolae 1 cor. 40 fil., Vosia Cic I. Ion 1 cor., Ioan Fleșan I. Iacob 1 coroană.

Din Delgea: Din discul Ocasional 4 cor., Ianoș Săcelean 1 cor., Ianoș Chean 1 cor., Iancu Corlan 1 cor., G. Burlec, cantor 1 cor., George Brendeu 1 cor., Ianoș Neagoe 1 coroană. Suma 41 cor. 40 fil., care sumă până la altă dispozițiune din partea comit. parochial s'a și predat episcopului G. Burlec, cantor aci, spre administrare și îngrijire.

Se aduce, deci, și pe această cale, sus numiților binefăcători mulțumită și recunoștință din partea poporului nostru din numita filie.

Pentru liniștirea celor interesați, vârog de Redactor, se binevoiați a publica această dare de seamă în coloanele prețuitului D-Voastră ziar »Libertatea«, pe lângă care sum al on. D-Voastră

cu consensul com. par. respectiv
Petroșeni, la 30 Iunie 1902.

Stimător
Avram Stanca,
paroch.

Redactor resp.: IOAN MOȚA

Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurile:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fênațele), prepararea fênelui și pășunile.

2. Economia porcilor, oilor și caprelor.

3. Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor.

4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.

5. Zootechnia generală (Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice).

6. Agrolgia (Cunoașterea pământurilor agricole).

7. Agricultura generală (Lucrarea pământului. Plugul, Grapa, Tăvălugul și alte instrumente de mărșărit pământul).

Prețul unei broșuri etse 30 fil. (pentru România 50 bani).

Să pot comanda la administrația »Bunul Econom«, la librăria W. Krafft în Sibiu și la administrația »Tribuna Poporului« în Arad.

Revênzătorilor se dă rabat.

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2.000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reînțoarcerea postei.

15— (59)

Diracțiunea.

„ASSICURAZIONI GENERALI“ fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plățirea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1901, următoarea avere:

Capital și fonduri proprii, peste 190 milioane oor.

Capitaluri asigurate la ea pe viață peste 571 milioane cor.

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube peste . . . 716 milioane cor.

Aceste cifre arată, că banca »Assicurazioni Generali« dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

»Assicurazioni Generali« primește asigurări:

1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la termenul ales de asigurat.

2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.

3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(112) 1—10

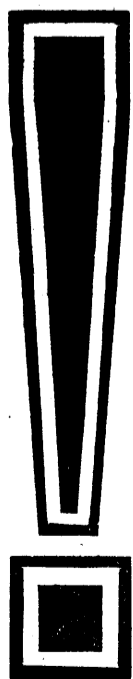
Agentura principală a băncii

„Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

Editor: Ioan Moța.

În timpul de vară

este mai consult, a te aprovisiona, a-ți completa și perfecționa diferitele tipărituri.

Efectuiri de tipărituri moderne, frumoase și prețioase se asigură prin

„Minerva“ institut tipografic, societate pe acții în Orăștie (Piața mare nr. 2).

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

Avis.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că la

„Panonia“ Cafenea și Restaurațiune de azi înainte costă din „Berea Coroana“ de prima calitate

Un păhar 8 cruceri.

Zilnic bere proaspătă. — Popicărie. — Gulaș mic 6 cor.

Orăștie 25 Iulie 1902.

(113) 1—4 Cu toată stima

Carol Schurek
Restaurator.

B. STELESCU,

pictor de case și zugrăvitor, în Orăștie.
Strada grădinarilor Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că primesc și efectuesc pictare și zugrăvire de odăi, și peste tot, tot felul de lucrări de specia aceasta, în modul cel mai plăcut, modern și pe lângă prețurile cele mai favorabile!

Mi-am adus lucrători din cei mai buni din Sibiu!

Rugând onoratul public a mă onora cu comande, semnez

Cu toată stima

(108) 2—12 B. STELESCU,
pictor și zugrăvitor, în Orăștie.

!!Un învățacel aci loc îndată!!

⇒ Condițiuni favorabile! ⇐